

Mobber barn hverandre?

Møllehagen skolesenter
Utvei
Annlaug Sortland

Mobbing er:

“En person er mobbet eller plaget når han eller hun, **gjentatte ganger** og over **en viss tid**, blir utsatt for **negative handlinger** fra **en eller flere** andre personer. Det skjer en systematisk krenkelse»

(Dan Olweus, 1992)

- “Med mobbing eller plaging forstår vi **psykisk og/eller fysisk vold** rettet mot et offer, utført av **enkeltpersoner eller grupper**.
- Mobbing forutsetter et **ujevnt styrkeforhold** mellom offer og plager, og episodene **gjentas overtid**.

(Roland og Sørensen Vaaland, 2003)

Skjult mobbing

- Skjult mobbing starter ofte med baksnakking og ryktespredning om en person. Prosessen foregår ved at et bar/ungdom begynner å snakke negativt om en annet barns/ungdoms utseende, personlighet eller handling til andre. Det trenger ikke være slik at personen objektivt sett skiller seg ut fra andre. Det som ofte skjer når noe blir sagt lenge nok, har en tendens til å feste seg som en sannhet.

Tove Flack,SAF.

Ulike former for mobbing

Direkte former:

Fysisk plaging
Verbal trakassering
Utstenging
Avvisning

Indirekte former:

Baksnakking –ryktespredning
Nonverbal trakassering
Handlinger som indirekte krenker en annen

Digitale indirekte former:

Internett, msn, facebook, hjemmesider, blogg

Skadevirkninger av å mobbe

Den tekniske utviklingen gjør at mobberne blir med hjem....

Skadevirkninger av å bli mobbet

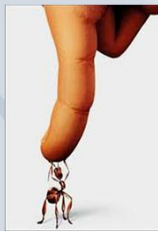
- Negativt selvbilde
- Angst
- Depresjoner
- Endret atferd
- PTSD
- Aggresjon
- Søvnproblemer
- Dårlige faglige resultater

Barnehagen har en samfunnsoppgave i tidlig forebygging av mobbing. Barnehagen skal fremme positive handlinger som MOTVIRKER avvissning, mobbing og vold.

Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver fra KD 2006

Forskning på mobbing i barnehagen viser at leken og det sosiale samspillet også kan ha sine skyggesider, ved at det sosiale samspillet ikke alltid er positivt for alle

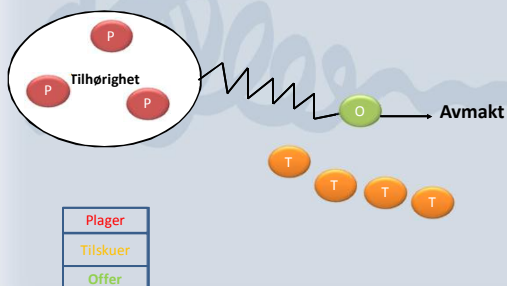

Alsaker, 1997; Gulbrandsen&Sundsnes, 2004

Det er handlinger som er negative, uvennlige og aggressive

Det er en ubalanse i makt og styrkeforholdet, hvor den ene parten har vanskelig for å forsvare seg

Roland, 2007

- Hva gjør barn når de føler avmakt
- Hva gjør barn som ønsker å ta makt
- Hva velger vi voksne å gjøre

- Slitsomt og energikrevende å opprettholde en status/posisjon/rolle - både som offer og mobber

Hva oppnår den som velger å mobbe

Jenter søker hverandre ut fra relasjon og status

Gutter søker hverandre ut fra aktiviteter

■ I alle relasjoner foregår det maktkamp. Men når det blir ubalanse i relasjonene kan det føre til mobbing

■ Ikke-voldelig men aggressivt

■ May Britt Helgesen

- Forventning til jenter om å være "snille", kan føre til at aggresjon blir indirekte.
- Jenter har høy kompetanse på relasjoner og kan trolig være mer raffinerte og utspekulerte når de mobber skjult enn hva gutter er.

Som pedagog har du to ulike roller. Du er både likeverdige samspillpartnere og oppdragere

Oppdragelse til omsorg, og danning til demokratiske medborgere. Dette er sentralt i barnehagens pedagogikk

Kanstad, 2011

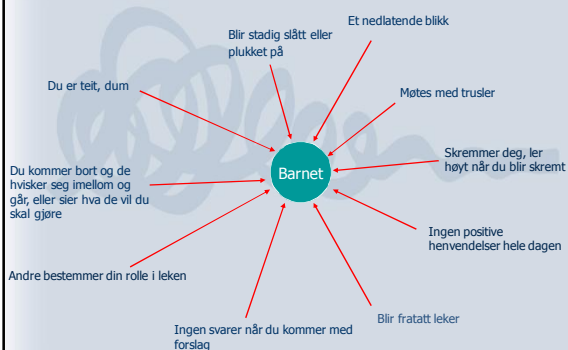
Noen voksnes holdninger og uttalelser:

- De må jo få lov å knuffe litt
- Det er ikke så alvorlig ment som det er sagt
- De klarer nok å ordne opp selv
- Jeg har spurt om hun/han er med på plagingen: Hun ser meg inn i øynene og sier: Neeeeeii
- Sønnen min sier det er hennes egen skyld at hun blir ertet
- Hun er jo ganske stille og forsakt
- Jeg har sagt hun ikke skal bry seg
- Det er helt naturlig og vanlig at alle barn plager og mobber hverandre litt
- Han har jo en veldig spesiell væremåte
- De må lære seg å ikke bry seg om det

Summeoppgave

- Guro er 5 år og går i siste året i barnehagen. Hun har lav grad av selvkontroll. På turer vil hun alltid gå først, hun vil alltid være den som tenner bålet, hun kommer først i køen for å prøve klatretauet, og hun hører ikke etter hva de andre barna sier. De andre barna er lei av Guros oppførsel, og kaller henne av og til for ting hun blir sint for. Dette medfører at Guro lett kommer i krangel, og noen ganger fører krangelen til slåsskamp.
- Hvordan vil du hjelpe Guro til å øke sin sosiale kompetanse og sin evne til selvkontroll?

Mobbeofferets situasjon

Hvem er de som mobber

- Normalt robuste barn psykisk, fysisk og intellektuelt og som har et normalt selvbilde
- Viser liten grad av medfølelse og empati med offeret
- Kan ha et sterkt behov for å dominere over andre
- Har generelt en sterk proaggressivitet som personlighetstrekk – dominerende og makt. De opplever en emosjonell belønning ved å utøve dette

Roland, 2007

Ofrene

- Passive ofre (Flertallet)
 - Fysisk svakere
 - Kroppsangst, klossete, dårlig kroppskontroll
 - Forsiktige, følsomme, stille, tilbakeholdne, passive, underdanige og sky, tar lett til tårene
 - Engstelige og usikre, ulykkelige, negativt selvbilde
 - Vanskelig for å hevde seg
 - Vanligvis ikke aggressive, ertende eller provoserende
- Provoserende ofre
 - Hissige, forsøker å sloss når de blir fornærmet/forulempet
 - Hyperaktive, rastløse, ukonsentrerte, skaper uro rundt seg
 - "Irriterende" uvaner
 - Mislikt av voksne (Inkludert voksne i barnehagen)
 - Kan selv forsøke å mobbe

- Barn som mobber er selektive i hva de forteller hjemme, og hva de ikke forteller
- Det samme gjelder den som blir mobbet

Kjennetegn ved mobber

- Noen barn er lette å bringe ut av fatning, ved at de for eksempel kan bli hjelpeløst sinte og defensivt redde.
- Dette er noe som forverrer seg dersom de ikke får hjelp
- Kan være både er risikofaktor, en årsak eller et resultat av mobbing

Roland, 2007

I barnehagen som:

- "Uskyldige" trusler
- Utestenging i lek
- Overtar lek – rolle
- Slåing (skjult)
- Dytting
- Lugging
- Avvisning
- Først i køen
- Bli ledd av
- Kalt dumme ting – over tid
- Blikk og stikkende kommentarer

I barnehagen

- Mobbing blant jenter oppstår ofte ved at man starter en lek
- En av jentene kommer i posisjon til å bestemme, og benytter lekekonteksten til å dominere og mobbe
- Baksnakking, ekskludering eller plutselig forandring av lekens spilleregler er uttrykk for dette
- Mobberen kan mobbe direkte eller indirekte – hun kan mobbe selv, eller få andre til å gjøre det

May Britt Helgesen, forsker

I barnehagen

- Flytter seg demonstrativt to tre cm på benken i samlingen
- Sier: Da får ikke du komme i bursdagen min etc
- Svarer for andre barn når de blir spurt om noe
- Overtar leken ved å bestemme roller

Viser antisosial atferd

- Brudd på sosialt aksepterte regler og normer for atferd
- Fiendtlighet mot andre
- Aggresjon
- Vilje til å bryte regler
- Motstand mot voksen autoritet
- Dert motsatte av prososial atferd

- Barn som mobber er selektive i hva de forteller hjemme, og hva de ikke forteller
- Det samme gjelder den som blir mobbet

Hvor skal kompetansen økes

- Sosial kompetanse handler om å lykkes i å omgås andre
- Forebygge antisosial atferd
- Styrke empatiutviklingen hos barna
- Finn årsaken til mobbingen

Bygging

Vi vet at barn helt fra 2 års alderen har evne til å knytte vennskap, og at disse relasjonene har betydning for deres psykososiale utvikling

Barna er på kontinuerlig søking etter lekbara venner de kan **dele** opplevelser og **gjøre** oppdagelser sammen med

Ruud 2010, Ytterhus 2002, Greve 2009, Kvellø 2006,

Speiling

- De barna som får en konstruktiv tilbakemelding og veiledning på seg selv i samspill med andre barn, lærer seg å bruke andre alternative og mer konstruktive sosiale handlinger der de ser at det er nødvendig

Bakhtin 1981

Mestring av frustrasjon hos de som mobber

- Jeg mestrer mine følelser gjennom å gjøre noe med andre
- Jeg gjenoppretter min verdighet gjennom å gjøre andres verdighet mindre
- Jeg kaller deg dum eller stygg for at du skal bli mindre. Gjennom det blir jeg større
- Jeg sårer deg når jeg er såret, for da blir jeg sterk og du svak
- Jeg trykker deg ned, for da blir jeg sterk og du svak
- Jeg skremmer deg når jeg er redd

(Psykolog Per Isdal, RVTS)

Summeoppgave

- Du jobber i barnehagen. Eline er ei stille og sjenert jente, men hun er alltid med i rolleleken. Du har i den senere tid observert Eline i lek med de andre barna. Observasjonene viser at Eline hver gang får tildelt rollen som baby og «sover» gjennom hele leken
- Hvordan vil du jobbe med Elines evne til selvhevdelse og de andre barnas empati?

Våg å si noe om noe – og konsekvensene

- Endret atferd hos voksne fører til endret atferd hos barn og unge

- Barna trenger rollemodeller som: tør å gripe inn, tør å si nok er nok, ikke er forsømmende, ikke lar seg bli manipulert med

Alle barn ønsker å ha en god status i gruppa

Alle barn ønsker og trenger å oppleve seg verdsatt

KOM SÅ GÅR ME ISAMEN!

Bøker

- «De utrolige årene», Carolyn Webster Stratton
- «Franz begynner på skolen», Christine Nøstlinger
- «Den stygge drageungen», Else Færden
- «Den lille gutten og løven», Ulf Nilsson
- «Fy Fabian», Leer, Salvesen Paul
- «Lille Skrekk», Mette Newt